

J E L E N T É S

a munkavédelmi hatóság

2014. I-III. negyedévi ellenőrzési tapasztalatairól

Bevezetés

A munkavédelmi hatóság 2014. évi ellenőrző tevékenységét a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóságának (a továbbiakban: Igazgatóság) 2014. évi „Ellenőrzési irányelvei” és a munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervek munkaterveiben meghatározottak figyelembe vételével végezte.

A munkavédelmi hatóság elkötelezett abban, hogy a munkavállalók egészségét és biztonságát, valamint hosszabb távon a munkavégző képességét és életkilátásait veszélyeztető munkakörülmények javuljanak, a munkavédelmi ellenőrzések hatékonyabbá váljanak.

A célkitűzéseknek megfelelően a munkavédelmi szakmai tevékenység az európai jogi aktusok és a hazai szabályozások maradéktalan megtartására és érvényesítésére épült. A szakmai tevékenység tükrözte a megelőzésre irányuló szemléletet, a munkavédelmi hatósági ellenőrzések során megmutatkozott az elkötelezettség a munkavédelem társadalmi hasznossága iránt.

1. MUNKAVÉDELMI ELLENŐRZÉSEK

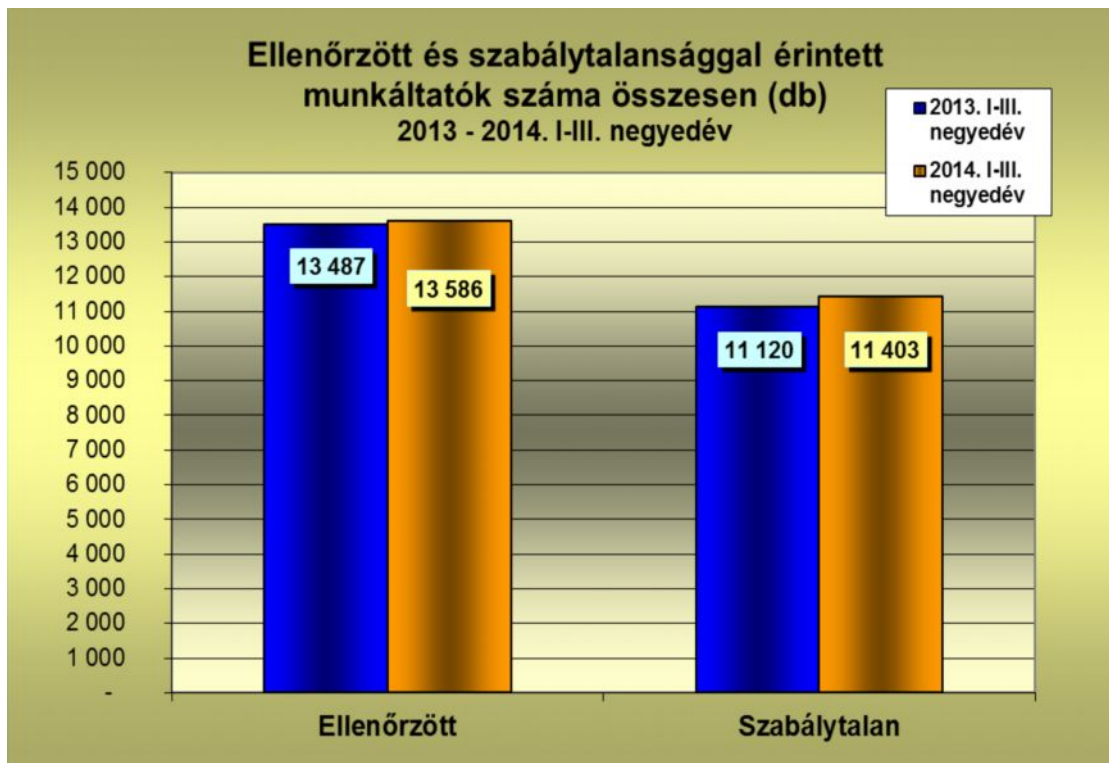
1.1. Ellenőrzött és szabálytalansággal érintett munkáltatók, illetve munkavállalók

A 2014. január 1-jétől szeptember 30-ig terjedő időszakban a munkavédelmi hatósági ellenőrző munka 13 586 munkáltatóra terjedt ki, amelynek során a felügyelők ellenőrizték az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok betartását.

Az ellenőrzött munkáltatók 83,9%-ánál tapasztaltak munkavédelmi szabálytalanságot, ez az arány kicsit magasabb a 2013-as év azonos időszakában tapasztalt 82,4%-ához képest.

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkáltatók számát az 1. számú ábra mutatja.

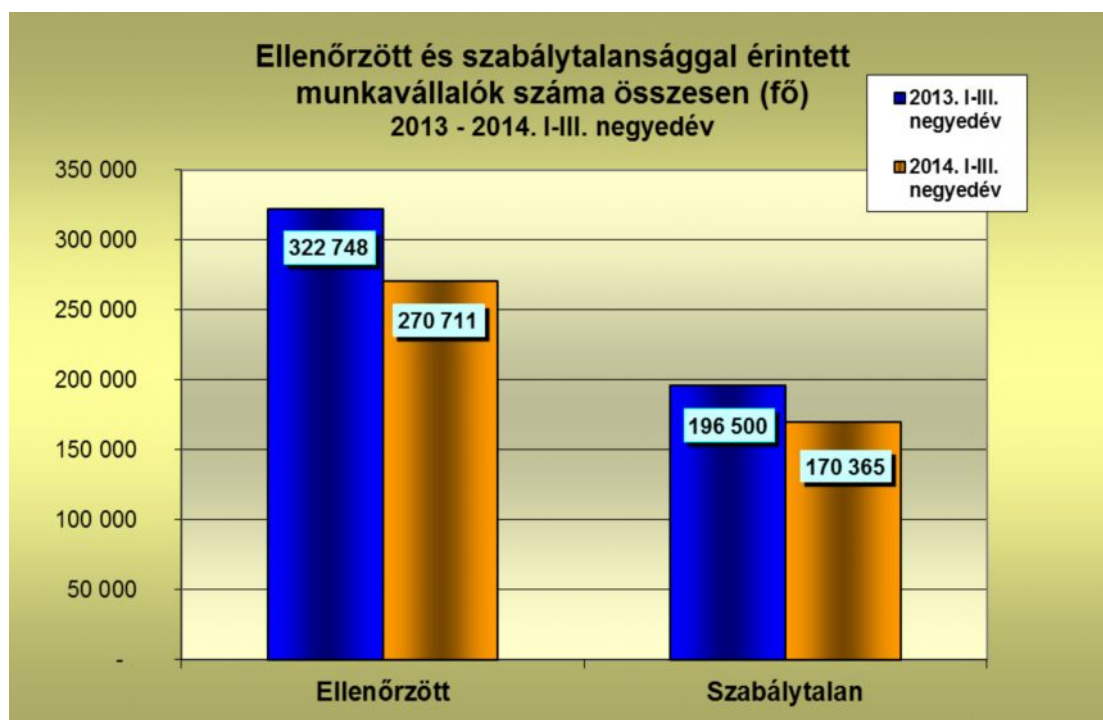
1. számú ábra

A munkavédelmi felügyelők az ellenőrzések során 270 711 munkavállaló munkavégzési körülményeit vizsgálták. Szabálytalanságokat az ellenőrzött munkavállalók 62,9%-ánál tapasztaltak. Ez az arány 2%-kal magasabb, mint az előző év azonos időszakában (60,9%).

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkavállalói létszámot a 2. számú ábra mutatja.

2. számú ábra

A szabálytalan körülmények között foglalkoztatott munkavállalók 33,9%-a volt súlyos szabálytalansággal érintett, ez 57 766 főt jelent, mely 2,1%-kal kevesebb, mint a 2013. I-III. negyedévi 35%-os súlyosan veszélyeztetett 68 773 főt érintő létszám.

1.2. Az ellenőrzések megoszlása

A munkavédelmi ellenőrzések számában nagyobb arányt képviseltek az olyan ágazatok alá tartozó munkáltatók – mezőgazdaság, feldolgozóipar, gépipar, építőipar- ahol a munkavállalók egészségének, biztonságának veszélyeztetése gyakoribb és a veszélyeztetések mértéke is súlyosabb.

A kiemelt ágazatok ellenőrzéseinek számát és az összes ellenőrzéshez viszonyított arányát az 1. számú táblázat mutatja.

1. számú táblázat

Kiemelt ágazat (2014. I-III. negyedév)	Ellenőrzések száma (db)
Mezőgazdaság	577
Feldolgozóipar (kivéve: gépipar)	2 314
Gépipar	1 126
Építőipar	4 406
Bányászat	3
Egészségügyi, szociális ellátás	905
Kiemelt ágazat összesen	9 331

Ellenőrzött munkáltatók száma összesen	13 586

Százalék (kiemelt ágazat / összesen ellenőrzött munkáltatók száma)	68,68

(Az Mvt. előírása alapján a bányászati ágazatra vonatkozóan a munkaegészségügyi követelmények ellenőrzése tartozik a munkavédelmi hatóság hatáskörébe. A bányászati ágazatot veszélyessége miatt kezeljük kiemelt ágazatként az ellenőrzések során.)

A munkavédelmi hatóság a 13 586 munkáltató ellenőrzése során 25 317 látogatást folytatott le.

A látogatások számát a látogatások leggyakoribb okai szerinti bontásban a 2. számú táblázat tartalmazza.

2. számú táblázat

Látogatások leggyakoribb oka	Látogatások száma
Terv szerinti	12 494
Célvizsgálat	5 064
Terv szerinti, utóellenőrzéssel	2 491
Közérdekű bejelentés	1 982
Balesetvizsgálat	1 561
Előre nem tervezett	543
Foglalkozási megbetegedés (mérgezés) kivizsgálása	237
Panaszvizsgálat	223
Előzetes értesítés alapján történt átfogó ellenőrzés	196
Felkérésre végzett ellenőrzés	161
Egyéb	365

Látogatásra legtöbbször terv szerinti ellenőrzés alapján került sor (az összes látogatás 49,4%-a).

Célvizsgálatra az ellenőrzések 20%-ában került sor.

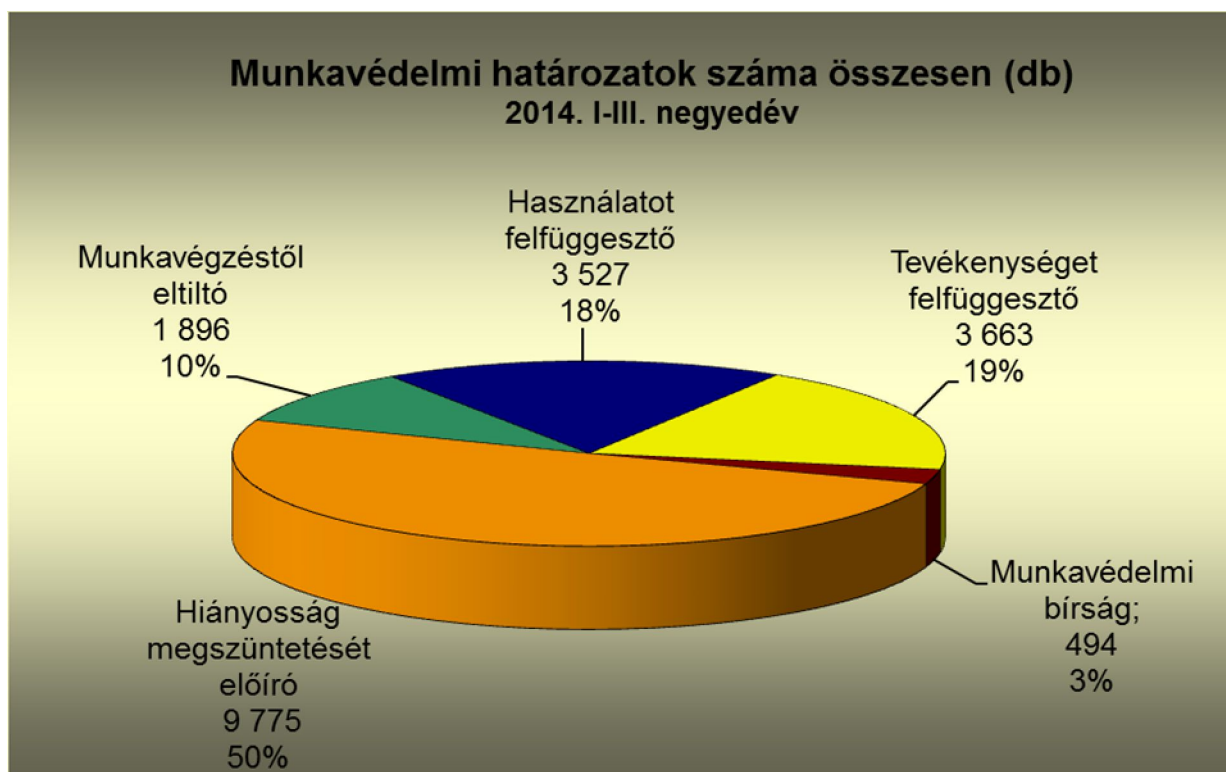
Utóellenőrzésekre a látogatások 9,8%-ában, míg a fővárosi és a megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervei munkavédelmi felügyelőségeire (a továbbiakban: munkavédelmi felügyelőségek) beérkező munkabaleseti jegyzőkönyvek felülvizsgálata során szerzett tapasztalatok, illetve a munkavállalók kérelme alapján balesetvizsgálatra az ellenőrzések 6,2%-ában került sor.

Az állampolgárok nagy számban tettek bejelentést, az egészséget és biztonságot veszélyeztető körülmények miatt. A látogatások 7,8%-a irányult közérdekű bejelentés vizsgálatára.

A munkavédelmi felügyelőségekre beérkező bejelentett, kivizsgálásra kötelezett súlyos munkabalesetek kivizsgálása részben megtörtént, illetve folyamatban van.

AZ ELLENŐRZÉSEK SORÁN HOZOTT HATÁROZATOK

Az ellenőrzések eredményeként összesen 19 486 db munkavédelmi határozat került kiadmányozásra a 3. számú ábra szerinti megoszlásban.

A kiadmányozott határozatok közül az azonnali intézkedést fogantatosító és a hiányosság megszüntetésre kötelező határozatok száma a meghatározó. Az azonnali intézkedést fogantatosító 9 086 db határozat és a hiányosság megszüntetését előíró 9 775 db határozat mellett 494 esetben került sor munkavédelmi bírság kiszabására.

Az érdemi munkavédelmi határozatok 3,2%-a vont maga után valamilyen pénzügyi jellegű szankciót (munkavédelmi-, illetve eljárási bírság).

A 19 486 db közigazgatási határozatban összesen 67 667 intézkedést hoztak a felügyelők. E határozatokban foglalt intézkedések közül 19 684 munkabiztonsági jellegű, 9 679 intézkedés munkaegészségügyi és 38 304 intézkedés munkavédelmi tárgyú volt.

Az összes intézkedésen belül a munkaegészségügyi intézkedések aránya 14,3%-ot, a munkabiztonsági intézkedések aránya 29,1%-ot tett ki, míg a legmagasabb arányt a munkavédelmi intézkedések képviseltek 56,6%-kal.

A munkavédelmi felügyelők ellenőrző munkájában érvényesült a munkavédelem komplex szemlélete.

2. KIEMELT SZAKMAI CÉLOK ELLENŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ TAPASZTALATOK

MUNKAVÉDELMI INTÉZKEDÉSEK

A közigazgatási határozatokban foglalt intézkedések szakmai tartalma szerint a leggyakoribb intézkedéseket a 3. számú táblázatban nagyságrendi sorrendben bemutatott munkáltatói mulasztások miatt kellett meghozni.

Leggyakrabban előforduló mulasztások megnevezése	Intézkedések száma
Botlás- elesés és elcsúszás veszély	4 900
Munkavédelmi ismeretek hiánya	4 752
Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése	3 232
Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése	2 716
Létesítmények érintésvédelme	2 715
Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya	2 537
Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése	2 381
Villamos hosszabbítók, tápkábelek hiányosságai (szerelvények, szigetelés, elhelyezés)	2 238
Munkaeszköz nem megfelelő állapota, karbantartás hiánya	2 012
Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb.)	1 893
Be- és leesési veszély	1 856
Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése	1 759
Elhelyezés, telepítés rögzítés	1 650
Egyéni védőeszköz használatának elmulasztása	1 365
Porokkal (totális, respirábilis) kapcsolatos szabályok megszegése	1 295

A legtöbb intézkedést a „Botlás- elesés és elcsúszás veszély” miatt hozták a felügyelők (az összes munkavédelmi intézkedés 7,2%-a). Ebben az évben a Munkafelügyeleti Vezetők Bizottsága (SLIC) kampányt indított a megcsúszások és megbotlások miatt bekövetkezett munkabalesetek számának mérséklése céljából. Az intézkedések magas száma mutatja, hogy ennek a veszélyforrásnak a felderítése és visszaszorítása hazánkban is indokolt.

A második legtöbb intézkedést a „Munkavédelmi ismeretek hiánya” miatt hozták a felügyelők, amely az összes munkavédelmi intézkedés 7%-a, ami azt jelentheti, hogy a munkáltatók nem fordítanak kellő figyelmet a munkavédelmi ismeretek átadására.

A „Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése” tárgyú intézkedéssel érintett hiányosságok miatt a felügyelők az összes munkavédelmi intézkedés 4,8%-át hozták.

Ezután az „Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése” tárgyban intézkedtek a legtöbbet a felügyelők, ami az összes munkavédelmi intézkedés 4%-át teszi ki. Ez az intézkedési arány azt jelenti, hogy az elsősegélynyújtással kapcsolatos követelményeket a munkáltatók nem ismerik teljes körűen.

Az ötödik és nyolcadik legtöbb intézkedést a villamosbiztonsági hiányosságok miatt hozták a felügyelők, ami összesen a legtöbb intézkedést és a legmagasabb arányt képviseli, az összes intézkedés 7,3%-át.

Az „Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya” miatt a hatodik legtöbb intézkedést hozták a felügyelők (az összes munkavédelmi intézkedés 3,8%-a), amiből arra

lehet következtetni, hogy a munkáltatók egyáltalán nem, vagy nem teljes körűen határozzák meg a munkavállalók számára szükséges egyéni védőeszközöket.

Továbbra is magas a munkaköri „Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése” miatt hozott intézkedések száma. (Hetedik legtöbb intézkedés, az összes munkavédelmi intézkedés 3,5%-a.)

A kilencedik legtöbb intézkedést a „Munkaeszköz nem megfelelő állapota, karbantartás hiánya” miatt hozták a felügyelők. (Az összes munkavédelmi intézkedés 3%-a.)

Az „Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb.)” miatt a felügyelők a tízedik legtöbb intézkedést tették, ami az összes munkavédelmi intézkedés 2,8%-a.

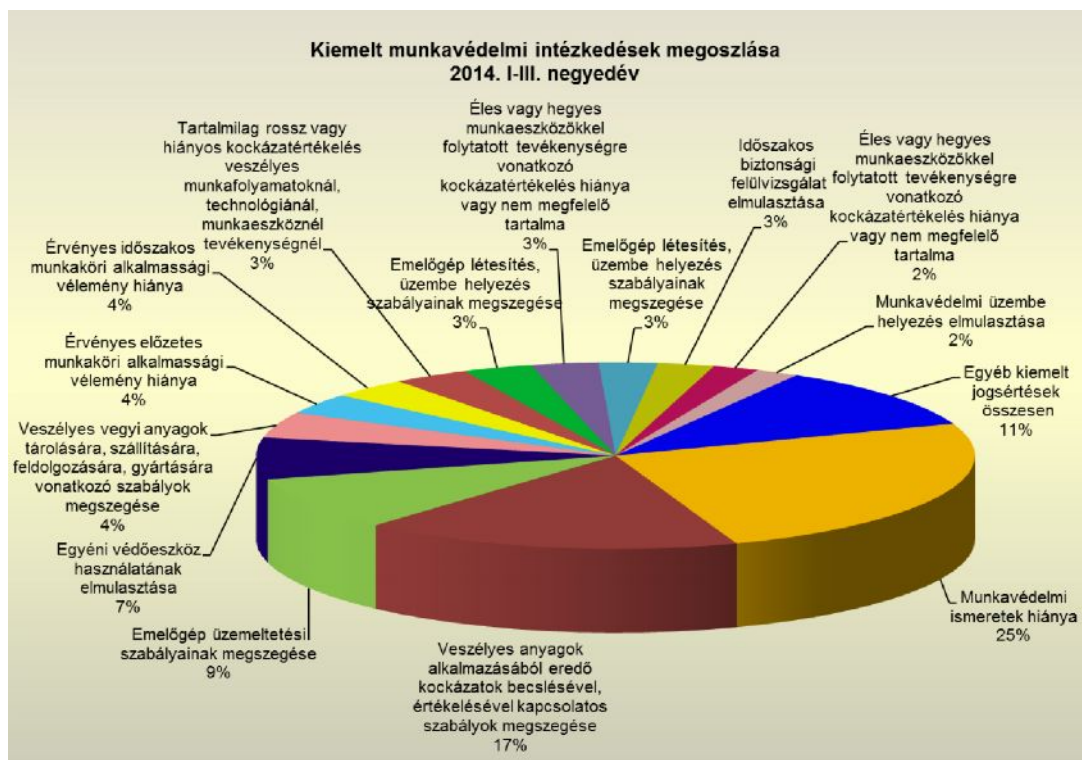
A kiemelt érdemi intézkedések az érdemi intézkedéseken belül a munkavállalók életét, testi épségét, egészségét leginkább veszélyeztető munkáltatói szabályszegésekre utalnak.

A tárgyidőszakban a kiemelt érdemi munkavédelmi intézkedések száma 18 936, a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések száma 8 674, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések száma pedig 2 045 volt. A kiemelt intézkedések az összes munkavédelmi intézkedés 43,82%-át teszik ki.

A 4. számú ábrán a kiemelt érdemi munkavédelmi, az 5. számú ábrán a kiemelt érdemi munkabiztonsági, a 6. számú ábrán a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések megoszlása látható az intézkedések szakmai tartalma szerint.

A kiemelt munkavédelmi intézkedések megoszlását a 4. számú ábra mutatja.

4. számú ábra

A 38 304 munkavédelmi intézkedés közül a kiemelt munkavédelmi intézkedések száma 18 936, ami az összes munkavédelmi intézkedés 49,4%-a.

Az első két kiemelt munkavédelmi intézkedés-t a „Munkavédelmi ismeretek hiánya”(25,1%) és a „Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése” (17,1%) miatt hozták meg a felügyelők. Ez a két intézkedés a leggyakrabban előforduló mulasztások között szerepel az összes munkavédelmi intézkedések között is.

A harmadik legtöbb intézkedést az „Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése” miatt hozták a felügyelők (9,3%). A számadat azt is bizonyítja, hogy a tavalyi év harmadik negyedében lefolytatott emelőgéppel kapcsolatos országos célvizsgálat során feltárt hiányosságok még továbbra is előfordulnak, ezért indokolt ezután is fokozott figyelemmel követni az emelőgépek használatát.

Továbbra is gondot jelent az egyéni védőeszköz használatának elmulasztása. Az erre irányuló intézkedések a kiemelt munkavédelmi intézkedések 7,2%-át jelentették. Ez az arány azt is jelenti, hogy a munkáltatók és a munkavállalók munkavédelmi szemlélete és felelősségérzete még nem éri el a kívánt mértéket.

A 2014. év I-III. negyedéve során a kiemelt munkabiztonsági intézkedések közül leggyakrabban a létesítmények érintésvédelme (31%), az üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (21,8%), be- és leesésveszély (21,4%), valamint a munkaeszközök érintésvédelmi problémái (8,4%) miatt kellett a felügyelőknek intézkedni. Ezek az intézkedések adják a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések 82,9%-át.

A kiemelt munkabiztonsági intézkedések megoszlását az 5. számú ábra mutatja.

5. számú ábra

A munkaegészségügyi területen a munkahelyi zajjal, és a zajjal kapcsolatos kockázatértékeléssel kapcsolatos hiányosságok miatt kellett a felügyelőknek a legtöbb intézkedést hozniuk (29%).

A „Rákkeltő anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésére, mérésére, értékelésére, kezelésére vonatkozó szabályok elmulasztása” miatt az összes kiemelt munkaegészségügyi intézkedés 24%-ában intézkedtek a felügyelők. Ezen magas intézkedési arány arra utal, hogy az ellenőrzött munkáltatók nincsenek tisztában a rákkeltő anyagokkal folytatott tevékenység során betartandó szabályokkal.

A zajjal és a rákkeltő anyagokkal kapcsolatos intézkedések adják a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések 53%-át.

6. számú ábra

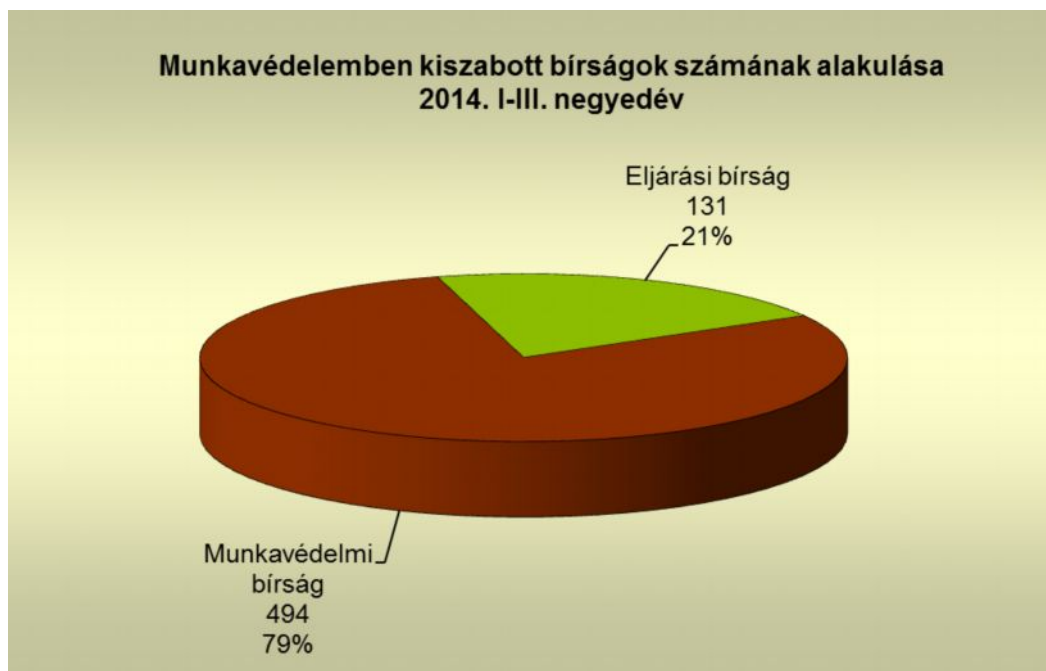
A kiemelt védelemre szoruló munkavállalói csoportok (fiatalkorúak, terhes, nemrégén szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősödők, megváltozott munkaképességűek, fogyatékkal élő) foglalkoztatási körülményeinek vizsgálata során 126 intézkedést hoztak a felügyelők, ami az összes kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedés 6%-a.

A biológiai kóroki tényezők expozíciójából származó kockázatok megelőzése, csökkentése érdekében hozott felügyelői intézkedés a kiemelt munkaegészségügyi intézkedések 22 %-t teszi ki. A megelőzést szolgáló védőoltás hiánya okán is szükséges volt a felügyelőknek eljárni, az intézkedések 6 %-a ezt mutatja.

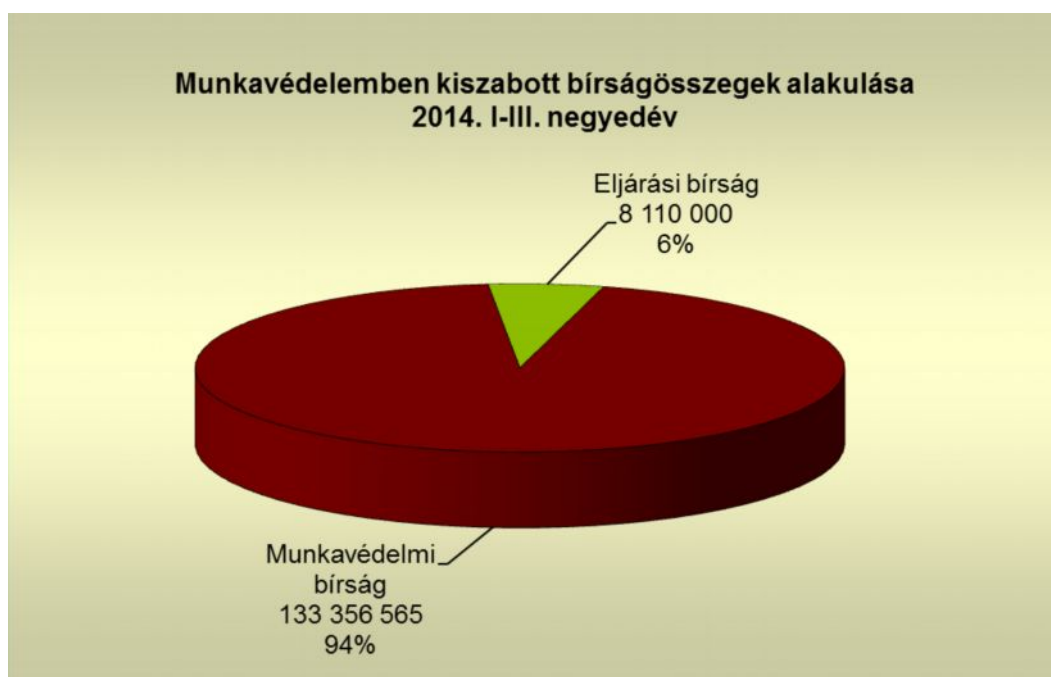
A felügyelők még mindig találkoznak olyan munkáltatóval, aki a munkavállalói részére a foglalkozás-egészségügyi ellátást nem biztosítja, mivel a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések 6 %-a foglalkozás-egészségügyi ellátásra vonatkozó kötelezésekre irányul.

2014. I-III. negyedévében a szankcionálás során 494 esetben munkavédelmi, 131 esetben eljárási bírságot alkalmaztak a felügyelők (7. számú ábra), 133 356 565 Ft és 8 110 000 Ft összegben. (8. számú ábra).

7. számú ábra

8. számú ábra

A munkavédelmi felügyelőségek munkavédelmi bírság alkalmazási gyakorlata megfelelt a kis- és középvállalkozásokra vonatkozó törvényi előírásnak. A munkavédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos Kormányrendelet alkalmazása az egységes gyakorlat kialakítását nagyban elősegítette.

A felügyelőségek az I-III. negyedév során saját kezdeményezésű nyílt napot 13 esetben szerveztek. Közös szervezésben 155 alkalommal, közös szakmai fórumon pedig 30 esetben vettek részt.

3. SÚLYOS JOGSÉRTÉSEK

2014. I-III. negyedévében, a súlyos jogsértések között továbbra is jellemző a magasban végzett munkáknál a megfelelő leesés elleni kollektív műszaki védelem kialakításának hiánya, a leesés elleni védelemül szolgáló egyéni védőeszköz munkáltató általi biztosításának, vagy a munkavállaló részéről történő használatának elmulasztása.

Közműépítési földmunkáknál sok esetben elmarad a dúcolás, miközben a közúti járműforgalom közvetlenül a munkagödör mellett halad, megnövelve ezzel a föld beomlásának veszélyét.

A gépkezelői jogosultság hiányában (nem megfelelő képesítés miatt) történő munkavégzés legtöbbször az anyagmozgatással, raktározással kapcsolatban merült fel, (emelőgépek, targoncák jogosulatlan használata).

Villamos berendezések esetében a közvetlen illetve közvetett érintés elleni védelemmel kapcsolatos hiányosság a leggyakoribb veszélyeztetés. A villamos berendezések védőburkolatainak nem megfelelő rögzítése, a villamos vezetékek mechanikai hatás elleni védelmének elmulasztása rendszeresen ismétlődő probléma.

A feldolgozó ipar, gépipar, illetve a mezőgazdaság területén használt gépek, berendezések esetében továbbra is gyakran fordulnak elő súlyos balesetek a veszélyes tér lehatárolására szolgáló védőburkolatok, biztonsági berendezések hiánya, illetve azok használatának kiiktatása, elmulasztása miatt.

A munkaegészségügyi súlyos veszélyeztetések között vezető helyet foglal el az előzetes, illetve az időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatokra vonatkozó követelmények betartásának elmulasztása; egyéni védőeszköz biztosításának hiányában veszélyes anyagokkal/keverékekkel történő munkavégzés; a munkaegészségügyi mérések elmulasztása, és felső beavatkozási határértéket meghaladó zajexpozícióban egyéni hallásvédő eszköz biztosítása, használata nélkül történő munkavégzés.

A vizsgált időszakra jellemző ellenőrzési tapasztalatok alapján a munkavállalók életének, testi épségének, egészségének súlyos veszélyeztetése az 1. számú melléklet negatív példák című pontjaiban ismertetett cselekményekkel valósult meg.

4. UTÓELLENŐRZÉSEK

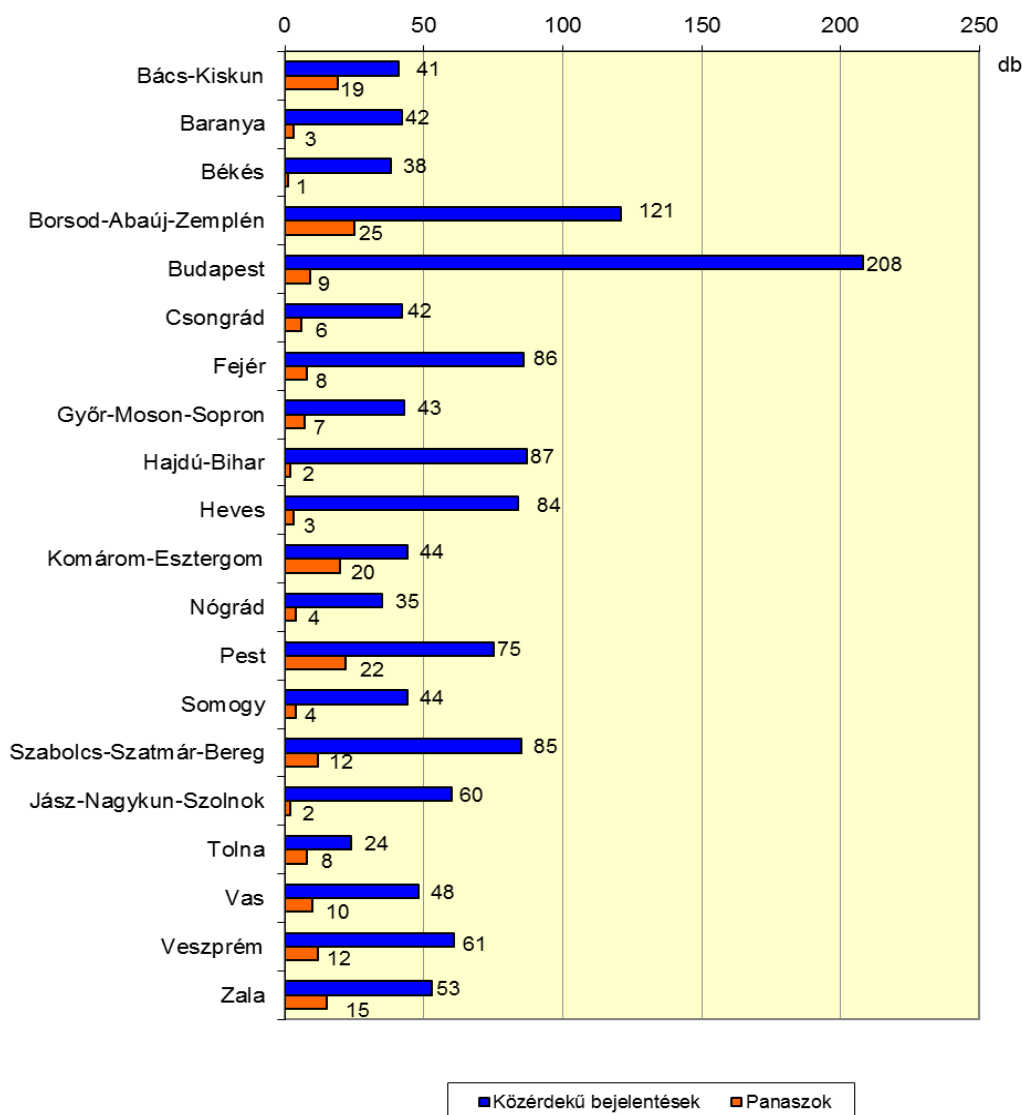
A munkavédelmi hatósági munka egyik fontos fokmérője, hogy a munkáltatók milyen arányban hajtják végre a felügyelői kötelezéseket. A vizsgált időszakban a felügyelőségek összesen 2 491 db utóellenőrzéssel egybekötött tervszerű ellenőrzést végeztek, ami az ellenőrzött munkáltatók 9,8%-át érintette.

5. PANASZOK, KÖZÉRDEKŰ BEJELENTÉSEK VIZSGÁLATA

A munkavédelmi felügyelőségek jelentései alapján 2014. január 1-től szeptember 30-ig terjedő időszakban beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok számát, megoszlását a 9. számú ábra mutatja.

9. számú ábra

2014. I-III. negyedévben a munkavédelmi felügyelőségekhez beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok megoszlása megyénként

A munkavédelmi felügyelőségekhez 2014. I-III. negyedévben országosan **összesen 1321 db közérdekű bejelentés és 192 db panasz** érkezett.

5.1. A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti megoszlása

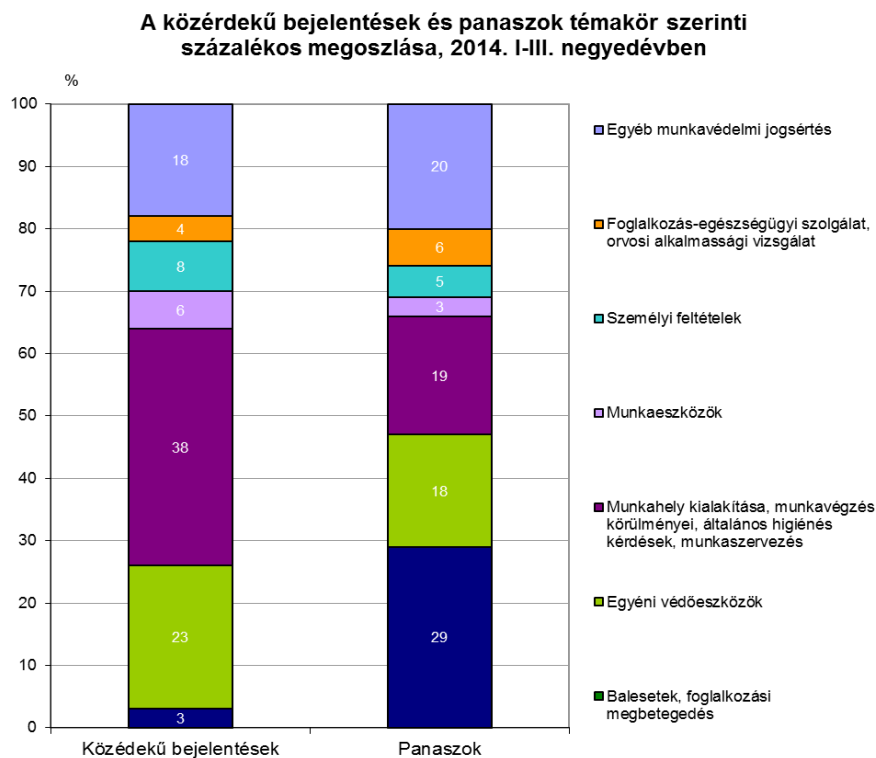
A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti százalékos megoszlását a 10. ábra mutatja.

Az „egyéb munkavédelmi jogsértés” számadatait figyelembe nem véve a legtöbb **közérdekű bejelentés** (685 db) a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés, valamint munkaszervezés témakörében érkezett, majd ezt követik az egyéni védőeszközökkel (407 db) és a személyi feltételekkel (140 db) kapcsolatos bejelentések.

A beérkezett **panaszok** tartalmát vizsgálva megállapítható, hogy a legtöbb panasz – a közérdekű bejelentésektől eltérően – a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben (68 db), azután a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés kérdés, munkaszervezés témakörben (44 db), és az egyéni védőeszközökkel kapcsolatos témakörben (41 db) érkezett.

A 10. ábrán látható, hogy a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben sokkal több panasz érkezett, mint közérdekű bejelentés.

10. számú ábra

5.2. A bejelentésekkel érintett jellemző gazdasági ágazatok

A munkavédelmi felügyelőségek jelentései alapján megállapítható volt, hogy a beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok a gazdaság legkülönbözőbb ágazatait érintették. Az elmúlt háromnegyed évben – 2013. év azonos időszakához hasonlóan – a bejelentések többsége a feldolgozóipari, az építőipari, a kereskedelmi, és a mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódott.

Kisebb számban, de érkeztek bejelentések, pl. a szolgáltatással, a gépjárműjavítással, a gépgyártással, valamint az ágazati jellemzőktől függetlenül a foglalkoztatás módja szerint a közmunka programban résztvevőkkel kapcsolatban is.

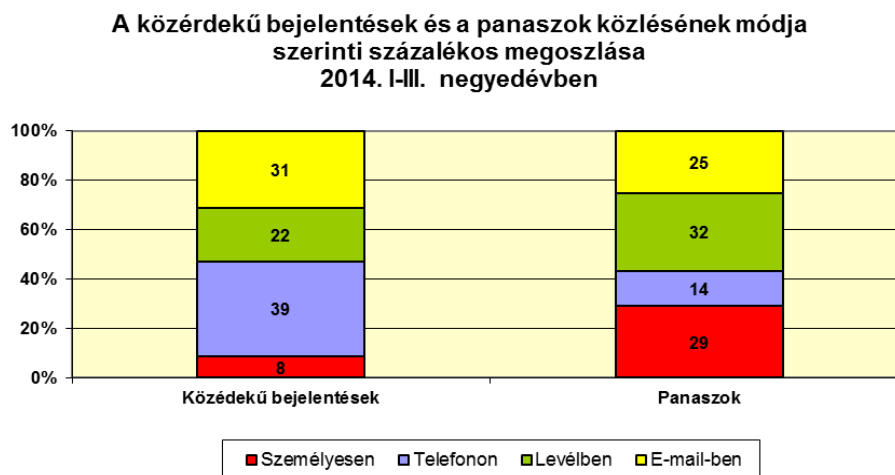
5.3. A közérdekű bejelentések és panaszok közlésének módja

Az előző év azonos időszakához hasonlóan a közérdekű bejelentéseket leggyakrabban telefonon (39 %) vagy elektronikus levélben (31 %), illetve levélben (22 %), ritkábban személyesen (8 %) tették meg.

A panaszokat leginkább levélben (32 %) vagy személyesen (29 %), ritkábban elektronikus levélben (25 %), illetve telefonon (14 %) közölték.

A közérdekű bejelentések, panaszok közlésmódjának százalékos megoszlását a 11. ábra mutatja.

11. számú ábra

5.4. A bejelentő személye

A vizsgált időszakban továbbra is jellemző volt, hogy a közérdekű bejelentéseket, panaszokat magánszemélyek nyújtották be (86,9 %). Áttétellel érkeztek bejelentések a munkavédelmi felügyelőségekre a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóságának Munkavédelmi Főosztályától (3,1 %), a kormányhivataloktól (23,1 %), a társhatóságoktól (6,3 %), és az önkormányzatoktól (0,4 %), valamint az Alapvető Jogok Biztosától (0,2 %).

A jelentési időszakban beküldött összesen 1513 db bejelentésből jelentős számú, 496 db (33 %) névtelen volt. A 2013. év azonos időszakában a bejelentések 38 %-át tették meg névtelenül.

A névtelen bejelentések kivizsgálásától továbbra sem lehetett eltekinteni, mert nagy számban megalapozottak voltak és valós munkavédelmi problémákat vetettek fel.

5.5. A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok

A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok jellemzése, különösen a bejelentések megalapozottsága vagy annak hiánya, illetve a bejelentés eredménytelen kivizsgálásának okai alapján:

5.5.1. Megalapozottság, irányultság

A közérdekű bejelentések és panaszok megalapozottságát vizsgálva elmondható, hogy a megkeresések általában csak részben voltak megalapozottak. Kevésbé volt jellemző a teljes mértékben megalapozott bejelentés, illetve a teljesen megalapozatlan.

Az ellenőrzések során számos esetben találtak a felügyelők más, a bejelentésben nem jelzett munkavédelmi szabálytalanságot, hiányosságot is, melyre intézkedést tettek.

A megalapozatlan bejelentések háttérében általában valamilyen egyéni munkavállalói sérelem állt.

A panaszok egy része munkaügyi szabálytalanságokat is tartalmazott. Ezekben az esetekben a munkaügyi felügyelőkkel közös vizsgálat keretében történt a helyzet feltárása és mindkét szakterület intézkedést tett a szabálytalanságok megszüntetésére.

5.5.2. Az eredménytelen kivizsgálások okai

A bejelentett esetekben az eredménytelen kivizsgálások okai általában a következők voltak:

- hatáskör hiánya (pl. nem volt szervezett munkavégzés);
- a névtelen bejelentésekben gyakran nem nevezték meg a munkáltatót, illetve a munkavégzés helyét;
- a bejelentett építési munkaterületen nem volt munkavégzés, továbbá a munkáltató nem volt beazonosítható;
- a közérdekű bejelentő a közigazgatási hatósági eljárás során a bejelentését visszavonta;
- a közigazgatási hatósági eljárás alatt a munkáltató a szükséges intézkedéseket megtette, így a további intézkedés oka fogyottá vált.

5.5.3. Intézkedések

A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult eljárások eredményeként 2014. I-III. negyedévben összesen 1688 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult vizsgálatokban kiadmányozott határozatok közül a hiányosságok megszüntetésére kötelező és az azonnali intézkedést foganatosító határozatok száma volt a meghatározó. Az azonnali intézkedést foganatosító 761 db határozathoz és a hiányosság megszüntetését előíró 852 db határozathoz képest mindössze 36 esetben került sor munkavédelmi bírság kiszabására. Az érdemi munkavédelmi határozatoknak mindösszesen csak a 2,7 %-a volt a pénzbírságot (eljárási-, illetve munkavédelmi bírság) kiszabó.

A közérdekű bejelentések, ill. a panaszok nyomán indult munkavédelmi eljárásokban meghozott felügyelői intézkedések megoszlását a 12. és a 13. ábra mutatja.

12. számú ábra

13. számú ábra

A 2014. I-III. negyedévben a közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult munkavédelmi eljárások során összesen 10 001 900 Ft munkavédelmi bírságot róttak ki a munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervek igazgatói. 2013. év hasonló időszakában 7 730 520 Ft munkavédelmi bírság került kiszabásra.

A 2014. I-III. negyedévben összesen 505 000 Ft eljárási bírság került kiszabásra, míg az elmúlt év ugyanezen időszakában összesen 595 000 Ft eljárási bírságot szabtak ki a munkavédelmi felügyelők.

6. FŐMUNKÁIDŐN KÍVÜL VÉGZETT ELLENŐRZÉSEK

A 2014. I-III. negyedéve során főmunkaidőn kívül 315 munkáltatónál végeztek a munkavédelmi felügyelőségek ellenőrzéseket. Ezeknek az ellenőrzéseknek a döntő többsége munkabaleset kivizsgálása érdekében történt, más esetben társhatóság felkérésére tartottak ilyen ellenőrzéseket.

7. MUNKABALESETEK, FOGLALKOZÁSI MEGBETEGEDÉSEK, FOKOZOTT EXPOZÍCIÓS ESETEK

a) Munkabalesetek

Az Mvt. 64. § (5) bekezdése, valamint az Mvt. végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 7. § (1) bekezdés szerint a munkáltató a súlyos munkabalesetet köteles azonnal bejelenteni a baleset helyszíne szerint illetékes munkavédelmi felügyelőségnek.

A felügyelőségre történő bejelentés a munkáltatók kötelezettsége, melynek az esetek többségében eleget is tettek, előfordult azonban, hogy – főként fekete foglalkoztatás esetén – a bejelentés a rendőrség részéről érkezett.

Az előző évekről áthúzódó folyamatban lévő, feldolgozatlan súlyos baleset száma 58 db. Ebből 39 olyan eset van, ahol nem áll rendelkezésre munkabaleseti jegyzőkönyv. Ezek közül 15 halálos, 12 életveszélyes, 8 súlyos csonkolásos valamint 4 egyéb súlyos sérülés volt.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően 2014. I-III. negyedévben 147 – közúti baleseti eseményeket is tartalmazó – súlyos baleseti eseményt jelentettek a területileg illetékes munkavédelmi felügyelőségekre, a bejelentett esetekből azonban 13 esetben törlést kezdeményeztek. Ezeknek az eseteknek a felülvizsgálata folyamatban van. A 134 bejelentett baleset közül 65 halálos, 35 életveszélyes, 23 súlyos csonkolásos, valamint 11 egyéb súlyos baleseti esemény volt. A munkabalesetek nagy részében még folyamatban van közigazgatási eljárás, sok esetben még nem készült el a munkabaleseti jegyzőkönyv, így a bejelentett és a később feldolgozott munkabaleseti adatok a vizsgálatok eredményétől függően eltérhetnek.

A tárgyidőszakban bejelentett súlyos baleseti események közül a legjellemzőbb baleseti okokat a 4. számú táblázat tartalmazza:

Baleset típusa	Baleseti bejelentések száma	Törlés kezdeményezése	Töröltek nélkül	A bejelentett baleseti események megoszlása a baleset súlyossága szerint				
				Halálos	Életveszélyes	Súlyos csonkolásos	Maradandó károsodás	Szemsérülés
Állat támadása	1	0	1	1	0	0	0	0
Áramütés	12	1	11	9	2	0	0	0
Betemetés	4	1	3	2	1	0	0	0
Borulás	1	0	1	1	0	0	0	0
Csonkolás	20	0	20	0	0	20	0	0
Elesés	2	2	0	0	0	0	0	0
Égés	3	0	3	0	2	1	0	0
Fulladás	4	0	4	2	2	0	0	0
Gázolás	10	0	10	5	4	1	0	0
Ismeretlen	2	1	1	1	0	0	0	0
Közúti	30	3	27	16	8	1	2	0
Leesés	29	4	25	11	11	0	3	0
Lövés	1	0	1	0	1	0	0	0
Mérgezés	4	0	4	3	1	0	0	0
Összenyomás	3	0	3	2	1	0	0	0
Ráesés	11	1	10	9	1	0	0	0
Robbanás	1	0	1	1	0	0	0	0
Roncsolás	1	0	1	0	0	0	1	0
Szemsérülés	3	0	3	0	0	0	0	3
Ütés	2	0	2	0	1	0	0	1
Vágás	3	0	3	2	1	0	0	0
Összesen	147	13	134	65	36	23	6	4

b) Foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek

2014. január 1-jétől 2014. szeptember 30. napjáig a munkavédelmi hatósághoz 260 foglalkozási megbetegedés gyanút és 44 fokozott expozíciós esetet jelentettek be (5. és 6. számú táblázat).

A foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról szóló 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet szerint a kivizsgált bejelentéseket a vizsgálati dokumentációval együtt a felügyelőségek továbbították a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóság Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztály részére a bejelentés teljes körűségének, és szakmai megalapozottságának elbírálása céljából.

A 2012. év azonos időszakában bejelentett 161, és 2013. év azonos időszakában bejelentett 165 foglalkozási betegség gyanúhoz képest, az idei első kilenc hónap bejelentési száma jelentős emelkedést mutat, ami a bejelentési fegyelem javulásának és a Jász-Nagykun-Szolnok megyei tömeges megbetegedéseknek is tulajdonítható.

Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóság

Munkavédelmi Főosztály

Bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanúját feltételező esetek alakulása kóroki tényezők szerint (esetszám)					
2014. I-III. negyedév					
	Kémiai kóroki tényezők	Fizikai kóroki tényezők	Biológiai kóroki tényezők	Nem optimális igénybevétel, pszichoszociális, ergonómiai tényezők	összes bejelentett eset
Budapest	16	2	5	5	28
Baranya	72	18	12	4	106
Bács-Kiskun		1	1	5	7
Békés					
Borsod-A.-Z.			5		5
Csongrád	1		11	1	13
Fejér	2		3	4	9
Győr-M.-S.	1			3	4
Hajdú-Bihar	1				1
Heves	3		3	4	10
Komárom-E.	5		1	4	10
Nógrád		1		1	2
Pest	3	1			4
Somogy					
Szabolcs-SZ.-B.					
Jász-N.-SZ.	31	1	23		55
Tolna					
Vas					
Veszprém	2		4		6
Zala					
Összesen	137	24	68	31	260

Az előző év azonos időszakához hasonlítva továbbra is a kémiai kóroki tényezők által okozott foglalkozási megbetegedések gyanúja (53%) fordult elő leggyakrabban, ezt követték a biológiai (26%) kóroki tényezők. Az előző évek hasonló időszakához képest most először előzte meg a fizikai (9%) kóroki tényezők által bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanús esetek számát a nem optimális igénybevétel, pszichoszociális, valamint ergonómiai tényezők (12%) által bejelentett esetek száma.

Az ágazati bontásban megadott adatokból kitűnik, hogy a legtöbb foglalkozási megbetegedés gyanús eset - az összes bejelentett eset 33,5%-a - a bányászat területéről érkezett (kizárólag Baranya megyéből), mely döntően az egykori bányászok szilikózis megbetegedés gyanújának magas számából adódik.

A korábbi évek azonos időszakával ellentétben a második legtöbb bejelentés a mező- és erdőgazdaságból érkezett (az összes bejelentés 20%-a), mely a Jász-Nagykun-Szolnok megyéből jelentett tömeges leptospira és fito-fotodermatitisz esetekből adódott.

Továbbra is jelentős számú (18%) bejelentést küldtek a feldolgozó ipar területéről (a 2012. év azonos időszakában az összes bejelentés 27%-át, 2013. évben 20%-át tette ki ez az iparág).

A humán-egészségügyi és szociális ellátásból a bejelentések 8,8%-a érkezett, mely jelentős csökkenést mutat a korábbi évekhez képest. 2013. év azonos időszakában az összes foglalkozási megbetegedés 31%-a érkezett a humán-egészségügyi és szociális ellátás területéről, 2012-ben ez az arány 20,5% volt.

Az összes bejelentett fokozott expozíciós eset döntően (95%-ban) a feldolgozóiparból érkezett. A feldolgozóipar évek óta vezeti a fokozott expozíciós esetek bejelentési statisztikáját.

6. számú táblázat

Bejelentett fokozott expozíciós esetek alakulása kóroki tényezők szerint									
2014. I-III. negyedév									
	Zaj (fő)	Fluorid (fő)	Benzol (fő)	Króm (fő)	Nikkel (fő)	Ólom (szervetlen) (fő)	Toluol (fő)	Xilol (fő)	összes bejelentett eset
Budapest									
Baranya				14	5				19
Bács-Kiskun									
Békés									
Borsod-A.-Z.	1						3		4
Csongrád									
Fejér		1							1
Győr-M.-S.	1								1
Hajdú-Bihar	1								1
Heves						7		3	10
Komárom-E.									
Nógrád									
Pest			1			6			7
Somogy									
Szabolcs-SZ.-B.									
Jász-N.-SZ.									
Tolna									
Vas									
Veszprém									
Zala	1								1
Összesen	4	1	1	14	5	13	3	3	44

A fokozott expozíciós esetek 91%-át vegyi anyag - 14 eset króm, 13 dolgozót ólom (szervetlen), 5 főt nikkel, 3-3 esetet toluol és xilol, 1-1 dolgozót fluorid és benzol miatt jelentettek fokozott expozícióval - 9%-át zaj okozta (6. számú táblázat).

A bejelentett fokozott expozíciós esetek számának évek óta tartó folyamatos csökkenése megállt, a 2012. év azonos időszakában bejelentett 52 eset, és a 2013. évben bejelentett 29 eset után a mostani jelentési időszakban 44 bejelentés történt.

8. TANÁCSADÁS TAPASZTALATAI, JELLEMZŐ TÉMAKÖREI

A Fővárosi és a Megyei Kormányhivatalok Munkavédelmi Felügyelőségein 2014. I-III. negyedévében összesen 1606 esetben történt információnyújtás, melynek során 3105 kérdésre válaszoltak a munkavédelmi felügyelők. A tájékoztatásokra változatlanul legtöbbször telefonon került sor.

A tanácsadások megyei eloszlását tartalmazza a 7. számú táblázat.

7. számú táblázat

Megyei Munkavédelmi Felügyelőségek	Tanácsadások száma (db)	Kérdések száma (db)
Bács-Kiskun	118	179
Baranya	107	355
Békés	194	790
Borsod-Abaúj-Zemplén	81	162
Csongrád	19	30
Fejér	40	77
Győr-Moson-Sopron	34	64
Hajdú-Bihar	20	48
Heves	96	152
Komárom-Esztergom	57	155
Nógrád	37	60
Pest	15	25
Somogy	29	67
Szabolcs-Szatmár-Bereg	21	35
Jász-Nagykun-Szolnok	55	72
Tolna	11	40
Vas	20	36
Veszprém	33	95
Zala	41	75
Főváros	578	588
Összesen	1606	3105

A Munkavédelmi Információs Szolgálat 2014. január 1-től szeptember 30-ig 3837 megkeresés érkezett, ebből 3727 fő telefonon, 110 e-mailben érdeklődött. A tájékoztatások során összesen 4601 kérdést válaszoltak meg munkatársaink. (8. számú táblázat)

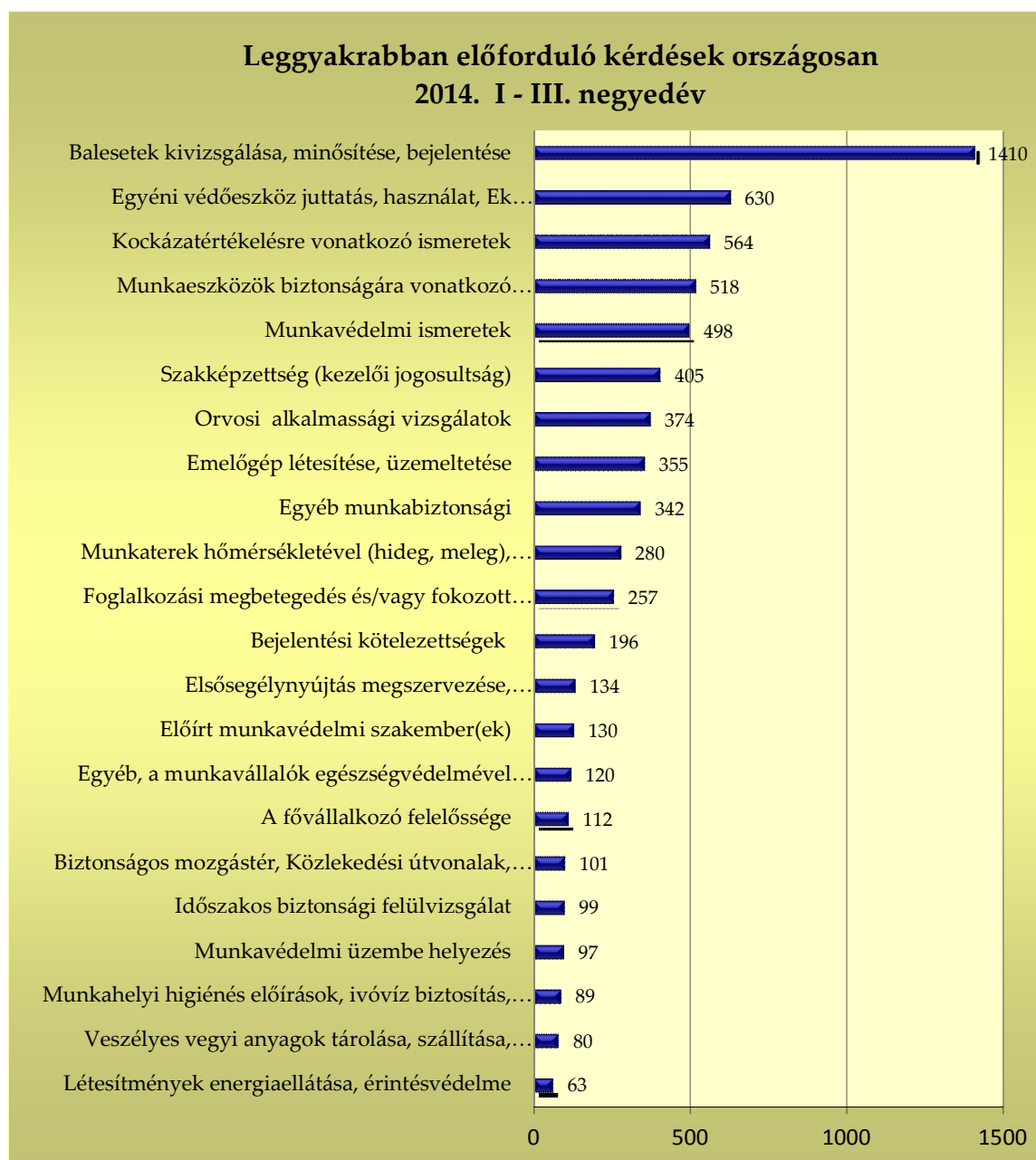
8. számú táblázat

Munkavédelmi Információs Szolgálat	Megkeresések száma (db)	Kérdések száma (db)
Telefonos	3727	4455
Írásos (e-mail, levél)	110	146
Összesen:	3837	4601

A 2014. I-III. során változatlanul a balesetek kivizsgálásával, minősítésével a munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltésével kapcsolatban merült fel a legtöbb kérdés. Az egyéni védőeszközökre, a kockázatértékelésre valamint a munkaeszközök biztonságára vonatkozóan szintén nagy érdeklődés mutatkozott. Sokan kértek tájékoztatást a különböző kezelési jogosultságokkal kapcsolatban, illetve pontosították munkavédelmi ismereteiket.

A munkaegészségügy témakörében továbbra is a különböző orvosi alkalmassági vizsgálatokra, foglalkozási megbetegedésekre vonatkozóan volt szükség információnyújtásra. (14. számú ábra)

14. számú ábra

9. EGYÉB TAPASZTALATOK

a Az ellenőrzések fogadtatásával kapcsolatos tapasztalatok (munkáltatók, munkavállalók)

Általánosságban elmondható, hogy a munkáltatók az ellenőrzések során együttműködőek, akárcsak a munkavállalók. A nagyobb munkáltatók általában készségesen, segítőkészen állnak a munkavédelmi ellenőrzésekhez, tudva, hogy közös érdekünk az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása. A kisebb, általában szabálytalanul foglalkoztató, a munkavédelmi követelményeket nem ismerő, és be nem tartó munkáltatók esetenként igyekeznek megakadályozni az ellenőrzés lefolytatását.

b Társhatósági közös ellenőrzések tapasztalatai

A 2014. év I-III. negyedévében lefolytatott közös ellenőrzések tapasztalatai alapján elmondható, hogy az ellenőrzésben részt vett hatóságok között az együttműködés jó volt, a hatóságok egymás munkáját kiegészítve, egymást segítve dolgoztak.

Budapest, 2014. október „ .”

dr. H. Nagy Judit
főosztályvezető